

Euskal Herriko Unibertsitateko Urrezko Domina emateko ekitaldia

LAUDATIOA

Eneko Agirre, Hizkuntza Teknologiko Euskal Zentroko (HiTZ) zuzendaria

Errektore andrea, Gipuzkoako Foru Aldundiko ahaldun nagusi jauna, idazkari nagusi jauna, agintariak, unibertsitateko kideak, etorritako guztiak, egun on.

Lan gutxi egongo dira gaurkoa bezain esker-onekoak, Gipuzkoako Foru Aldundiaren laudatioa egitea, eta eskerrak eman nahi dizkiot errektoreari eta bere taldeari – tartean Agustin Erkizari, Gipuzkoako Campuseko errektoreordeari - enkargu honegatik.

Gure gizarteak unibertsitate publiko konprometitua eskatzen du, konprometitua gizarte mailako erronkekin, bertako kulturarekin eta garapen ekonomiko jasangarriarekin. Berezko tresnak ditu unibertsitateak horretarako, jakintza adar guztietan prestakuntza, ikerketa eta ikertutakoaren transferentzia. Horretarako ezinbestekoak dira gaitasun pertsonalak, talde-lana, erakundearen antolakuntza baliabideak eta azpiegiturak, baina baita ere gizartearekin elkarlana, era zabalean hartuta, ezin baita hori dena egin unibertsitate isolatu batean. Elkarlana, zorionez, bi norabidetan doa, unibertsitateak asko jasotzen du gizartetik, baina unibertsitateak ere ekarpen sendoa egiten dio gizarteari. Harreman horretan gakoak dira instituzioak, eta gure kasuan, instituzioen artxipiela goa dugu, Eusko Jaurlaritza, lurralde historiko bakoitzari dagozkion aldundiak, eta udalak.

Zaila da Euskal Herriko Unibertsitateak eta **Gipuzkoako Foru Aldundiak** bidelagun bezala egin duten ibilbide luzean beraien artean edukitako harremanak laburbiltzea. Aldundiak Euskal Herriko Unibertsitateari era sakonean lagundu dio, era ezberdin askotan, ekintza txiki eta handiekin, eta askotan oharkabean pasa daitezkeen moduetan.

Horietako asko aipatu izan ditu idazkari nagusiak, ziur nago egon direla gehiago, eta laudatio honetan nire bizipenen ikuspuntutik azpimarratuko ditut batzuk.

Como se ha señalado, las **infraestructuras** son básicas para el progreso de la universidad. Cuando comencé mis estudios, en los años 80, para llegar a la Facultad de Informática había que recorrer el camino de Comporta desde el Antiguo, Keller a un lado, jabones Lagarto y la fábrica de chocolate Suchard al otro. En la avenida de Tolosa había marismas, caballos y bosques. Tras cruzar por un puente se llegaba a los edificios de Informática y Derecho. Ese era el campus de Ibaeta... y como todavía no conocíamos los campus extranjeros, creíamos que los campus eran así.

Han pasado los años y el desarrollo del campus es evidente.

Enseguida se construyó la Facultad de Química, a la que siguieron las facultades y escuelas de Arquitectura, Magisterio, Empresa, Psicología, Filosofía y Educación, completando el campus universitario que hoy conocemos. Destaca especialmente el apoyo de la Diputación a la construcción de la Escuela de Ingeniería, financiando buena parte del equipamiento de los laboratorios del centro. También colaboró, entre otras instituciones, en la construcción del Centro Joxe Mari Korta y del Centro Carlos Santamaría, donde nos encontramos ahora.

Hoy en día tenemos prados, cafeterías, estudiantes, profesores y trabajadores charlando, pistas deportivas, residencias de estudiantes y una elegante biblioteca. Infraestructuras adecuadas para el desempeño de las funciones universitarias, pero más allá de ello, un lugar agradable y atractivo para fomentar la convivencia y estudiar, investigar y trabajar. Todo ello materializado con la colaboración de la Diputación Foral de Gipuzkoa.

Gure **gizarteak** dituen erronken aurrean, gai sentikor eta premiazkoak lantzeko laguntza ere eman izan du Aldundiak. Adibide moduan, Arrakasta programa aipatu daiteke: Aldundiaren zaintzapean dauden gazteak programa honen laguntzaz ari dira ikasten gure unibertsitatean. Arrakasta urrats bat da aukera berdintasunaren eta hezkuntza inklusiboaren aldeko bidean. Era berean, aipatu nahiko nituzke, jakintza adar ezberdinetako bi aipatzearen, Esku-Hartze Psikosozialeko masterra edo Eraikitako Ondarearen eta Eraikinen Birgaitze, Zaharberitze eta Rudeaketa masterra. Katedra berezituak ere badira, tartean Aldundiak lagundu eta sustatu dituen Komunikazio eta Hezkuntza Balioen Katedra, Mikel Laboa Katedra eta Joxe Azurmendi Pentsamendu Garaikideko Katedra; baita datorren astean onartuko den Jose Miguel Barandiaranen katedra ere. Era berean, Gipuzkoako Foru Aldundiak sustatuta, Elias Querejeta Zentroa sortu zen, gure unibertsitateari atxikitakoa. Zinemaren iraganari, orainari eta etorkizunari buruzko pentsamendu, ikerketa eta praktika esperimentalaren nazioarteko zentroa.

Irakaskuntza eta ikerkuntzari dagokionean, Aldundia 2020. urteaz geroztik unibertsitatearekin lankidetzan ari da zenbait unibertsitate enpresa gelak sortu eta garatuz. Horrela, aipagarriak dira ekonomia zirkularren inguruan sortutako hiru gela (Gipuzkoako Ingeniaritza Eskolan, Arkitekturako Goi Eskola Teknikoan eta Ekonomia eta Enpresa Fakultatean) eta ziberseguritatearen inguruan Informatika Fakultatean sortutako gela.

Nire etxea aipatzen ari garela aipatu nahiko nuke Informatika Fakultatean jarri dugun Adimen Artifizialaren graduiko ikasleek hainbeste behar duten konputo ahalmen handiko kalkulu zentroa Aldundiaren laguntzari esker gauzatu dela. Aldundiarekin elkarlanean ere GovTech lantzen ari gara, hau da, digitalizazioak eta adimen artifizialak gobernuko egunerokoan nola lagundu dezakeen aztertzen. Bestalde, berriki antolatu dugun Gladys del Estal saria ere laguntzen du Aldundiak. Ingurune digitalean ari diren emakume gazte euskaldunak saritzea du helburu, erreferenteak sortuz eta arlo honetan emakumeen parte-hartzea sustatuz.

Aldundiak **ikerketaren** garapenean beso luzea eduki du 2010az geroztik. Hala nola «Gipuzkoa Aurrera» ikerketa sustatzeko ekimena abiatuz —gobernantza erduei buruzko ezagutza teorikoan eta esperientzia aurreratuetan sakontzeko—, edo Gipuzkoako Lurralde Historiko eta Euskal Herriko Unibertsitateko Gipuzkoako Campuserako estrategikoak diren gaietan bi aldean ahaleginak uztartuz. 2016tik aurrera sinergia hori indartuz joan da «Etorkizuna Eraikiz» ekimenarekin, eta horren bidez lankidetzak estrategikoa landu da bi erakundeek interesa duten jakintza arloetako ikerketa, prestakuntza eta azterlanak sustatzeko eta garatzeko, Gipuzkoak etorkizuneko erronkei aurre egiteko duen gaitasuna indartzeko helburuarekin. Honela, 2016. urteaz geroztik, 50 ikerketa-proiektu baino gehiago garatu dira, 30 ikerketa-talde eta 150 ikertzaile baino gehiagoren parte hartzearekin.

Gipuzkoako Foru Aldundia Euskampus proiektuko partaide ere bada. Proiektua Euskal Herriko Unibertsitateak, Tecnalia Corporación Tecnológica eta Donostia International Physics Center Fundazioak bultzatua da. Nazioarteko Bikaintasun Campuseko 2010.eko deialdian aukeratua izan zen. 2017. urtean Bordeleko Unibertsitatea sartu zen Euskampusean. Proiektuaren helburua Euskal Herriko Unibertsitatea Europaren Atlantiko aldean irakaskuntzaren, zientziaren eta teknologiaren erreferente bilakatzea da, eta horrez gain, Euskal Herriaren aldaketa ekonomikoaren bultzatzaile izatea, eta Aldundiak ere badauka horretan interesik.

Baina lehenago ere eman izan ditu ikerketarako laguntzak Aldundiak. Nik, bere garaian eta jakin gabe, disfrutatu egin nituen, disfrutaturen zentzu zabalenean. Hirugarren mailako ikaslea nintzela, gerora Ixa ikerkuntza taldea izango zenak bekari bezala hartu ninduen, orain errektoreorde den Montse Maritzalarrekin batera. Euskararako analizatzaile morfologikoa eta zuzentzaile ortografikoa programatzen hasi ginen orduan, halakorik ez baitzegoen euskararako. 1988. urtea zen, eta Ixa taldeak Aldundiak ikerlari gazte eta talde berrientzat ematen zuen diru-laguntza jaso berria zuen, lehen proiektua. Sei urte beranduago Xuxen kalean zen, euskararako lehenbiziko zuzentzailea. Itzultzaile automatikoetan ikertzeko ere jaso genuen Aldundiaren laguntza urte horretan bertan. Kosta zen, baina 20 urte beranduago euskararako itzultzaile neuronalak denon eskutara dauzkagu.

Ikerkuntza bidean hastapenetan dauden ikerlarientzat bere-biziko garrantzia izaten du lehenbiziko proiektu finantzatuak, baliabide horiek ezinbestekoak baitira ikerlari berriek bor-bor dituzten ideia berritzaileak garatzen eta gauzatzen hasteko. Ikerlari gazteen sormena funtsezkoa da ikerkuntzak aurrera egin dezan. Eta hor egon zen Gipuzkoako Foru Aldundia. Are gehiago, 2013. urtean Anton Abbadia saria Ixa taldeari eman zion. Hortaz, nor daki Ixa taldea eta HiTZ Hizkuntza Teknologiarren Zentroa hemen egongo lirartekeen Aldundiko proiektu deialdi horiek gabe.

Nire kasuan ere jaso nuen ikerlari gazteengana zuzendutako laguntza. Tesia bukatu eta Ixa barruan ikerkuntza lerro berria irekitzeko asmoarekin proposatu nuen proiektua. 2002 urtea zen, eta foru Aldundiaren deialdian lortu zuen finantzaketa. Aipatzekoa da, 20 urte eta gero, proiektu hartako ideiatan oinarritutako sistema Informatika Zerbitzuen Foru Elkarteari gustatu zaiola. Laster izango dugu euskaraz ere badabilen bilatzaile neuronal esperimentalala Aldundiko web orriko atal batean.

Ikusten den moduan, Aldundiak era askotan eta sakonetan, ekintza txiki eta handiekin, batzuetan ia oharkabean pasa daitezkeen moduetan, lagundu dio Euskal Herriko Unibertsitateari, eta Euskal Herriko Unibertsitateetik saiatu gara gizarteari laguntza hori itzultzen.

Eta azaldutako guztiagatik, Gipuzkoako Campuseko Batzarraren proposamenari jarraituz, Gipuzkoako Foru Aldundiari Euskal Herriko Unibertsitatearen Urrezko Domina ematea eskatzen dut.